

La «Convenció sobre els Drets dels Infants» (1989). Ideals i realitats.

VNIVERSITAT VALÈNCIA

Matèria: DRETS HUMANS I EDUCACIÓ

Curs de 3r Pedagogia

Prof. Ana Ancheta Arrabal

SORGEIX LA CONSCIÈNCIA DELS DRETS DE L'INFANT

A finals del segle XIX i principis del XX podem trobar referències ocasionals a la idea dels drets de l'infant en obres com:

- *L'enfant* (1879) del revolucionari, escriptor i periodista francès **Jules Vallès**.
- *Children's Rights: A Book of Nursery Logic* (1892) de la pedagoga i escriptora de literatura infantil nord-americana **Kate Douglas Smith Wiggin** i de la seua germana, la també creadora del mateix gènere, **Nora Archibald Smith**.
- *Barnets århundrade* (El Segle de l'infant) (1900) de la feminista i educadora sueca **Ellen Karolina Sofia Key**.

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

A finals del segle XIX i principis del XX podem trobar-ne els precedents:

- L'any 1883 se celebra a París el primer **Congrés Internacional de Protecció a la Infància**.
- L'any 1902 la **Conferència de l'Haia sobre Dret Internacional Privat** va reconèixer “**l'interès de l'infant**” com a criteri important en la guarda dels menors, que la convenció de 1989 recull.
- L'any 1919 l'**Organització Internacional del Treball (OIT)** adopta la **convenció que estableix l'edat mínima per a l'ocupació dels infants en la indústria**.

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

- 1919: **Creació del Comitè de Protecció de la Infància per la Societat de Nacions** (sorgida del Tractat de Versalles, el 28 de juny de 1919). Els estats ja no són els únics sobirans en matèria de drets de l'infant.
- 1920: **Eglantyne Jebb**, fundadora de **Save the Children Found** (Londres, 1919), i el Comitè de la Creu Roja Internacional organitzen la **Unió Internacional de Salvació de l'Infant**. Els seus cinc objectius fonamentals s'inclouran en la Declaració dels Drets de l'Infant.
- 1923: Eglantyne Jebb i la Unió Internacional d'Auxili a l'Infant (Ginebra, 1920) proposen, i la Unió aprova, una **Declaració dels Drets de l'Infant (Declaració de Ginebra)** per assegurar a tot infant les condicions essencials per al desenvolupament integral de la seua persona.

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

El **1924** La Societat de Nacions adopta a Ginebra (26 de desembre de 1924) la **Declaració dels Drets de l'Infant** (Declaració de Ginebra) sense cap modificació del text previ de l'any anterior. Més que **drets dels infants són obligacions dels adults amb els infants**. Es protegeix l'infant però fent-ho depenent de l'adult per fer valdre els drets que li reconeix la Declaració (Verhellen, 2002)

Declaració dels Drets de l'Infant (Declaració de Ginebra, 1924):

- “1.- L'infant ha de ser posat en condicions de desenvolupar-se normalment des del punt de vista material i espiritual
- 2.- L'infant famolenc ha de ser alimentat; l'infant malalt ha de ser atès; l'infant deficient ha de ser ajudat; l'infant desadaptat ha de ser reeducat; l'orfe i l'abandonat han de ser recollits i ajudats
- 3.- L'infant ha de ser el primer a rebre ajuda en cas de calamitat.
- 4.- L'infant ha de ser posat en condicions de guanyar-se la vida i ha de ser protegit de qualsevol explotació
- 5.- L'infant ha de ser educat inculcant-li el sentiment del deure de que té de posar les seues millors qualitats al servei del proïsme”

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

- 1927: Deu països d'Amèrica subscriuen l'acta de fundació de l'**Institut Interamericà de l'Infant**.
- 1928: L'**Associació Internacional per a la Protecció de la Infància**, la **Unió Internacional per a la protecció de la Infància en la primera edat**, la **Unió Internacional de Socors d'Infants** i la **Lliga de Societats de la Creu Roja** organitzen conjuntament el **Congrés Internacional de Protecció a la Infància**, celebrat al juliol a París.
- 1934: L'**Assemblea General de la Societat de Nacions** torna a aprovar la **Declaració dels Drets de l'Infant**. Els estats “prometen” incloure'n els principis en les seues legislacions.
- 1945: El **Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides** recomana **reprendre la Declaració de Ginebra com a marc d'actuació**.
- 1946: En acabar la Segona Guerra Mundial, l'Assemblea General de l'ONU crea **United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)**.
- 1948: L'Assemblea General de l'ONU aprova la **Declaració de Drets Humans**, que en l'**article 25** diu que **la infància té “dret a cures i assistència especials”**. La **família**, com a grup fonamental de la societat i mitjà natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i en particular dels infants, ha de rebre la protecció i assistència necessàries. L'infant, per **al desenvolupament ple i harmoniós de la seua personalitat**, ha de créixer en el si de la família, en un ambient de felicitat, amor i comprensió.
- 1953: A l'octubre, l'**Assemblea General de l'ONU** acorda que **UNICEF** prossegueisca amb la seua tasca i convida els estats a **finançar-ho**

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

- 1954: Al **desembre**, l'**Assemblea General de l'ONU** va recomanar que tots els països instituïren el **Dia Universal de l'Infant**, data que es dedicaria a la fraternitat i a la comprensió entre els infants del món sencer i es destinaria a activitats dirigides a promoure el benestar dels infants d'arreu del món.

- **1959**: L'**Assemblea General de l'ONU** aprova per unanimitat dels **78 estats membres**, el **20 de novembre**, la **Declaració dels Drets de l'Infant**, que reconeix drets com la llibertat contra la discriminació i el dret a un nom i a una nacionalitat. També consagra els drets dels infants a l'educació, l'atenció de la salut i a una protecció especial. Això no obstant, el text no té força de llei.

1966: S'aproven el **Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics** i el **Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals**. Tots dos pactes promouen la protecció dels xiquets i xiquetes contra l'explotació i el dret a l'educació.

- 1973: L' **OIT** aprova el **Conveni núm. 138** sobre l'edat mínima d'admissió a l'ocupació, que estableix els **18 anys** com l'edat mínima per realitzar tot treball que pugui ser perillós per a la salut, la seguretat o la moral d'un individu.

- 1979: L'**Assemblea General de l'ONU** aprova la **convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona**, que protegeix els drets humans de les xiquetes i les dones. També declara l'**any 1979** com l'**Any Internacional de l'Infant** per celebrar el vintè aniversari de la Declaració dels Drets de l'Infant i encoratjar el fet que siga aplicada. Una mesura que posa en marxa el **grup de treball per redactar una Convenció sobre els Drets de l'Infant jurídicament vinculant**.

- 1983: Les **organitzacions no governamentals (ONG)**, que tenen estatut consultiu al costat de les Nacions Unides, s'organitzen de manera sistemàtica i creen un **grup d'elaboració de la Convenció sobre els Drets de l'Infant**.

EVOLUCIÓ DE LES NORMES INTERNACIONALS SOBRE DRETS DE LA INFÀNCIA

- **1989:** El 20 de novembre, a Nova York, **L'Assemblea General de l'ONU** aprova per unanimitat la **Convenció dels Drets de l'Infant**.
- **1990:** La **Cimera Mundial en favor de la Infància**, celebrada al setembre a New York, aprova la **Declaració mundial sobre la supervivència, la protecció i el desenvolupament de l'infant**, al costat d'un **pla d'acció per posar-la en pràctica durant el decenni de 1990**.
- **1999:** L'**OIT** aprova el **Conveni núm. 182 sobre la prohibició de les pitjors formes de treball infantil i l'acció immediata per eliminar-lo**.
- **2000:** **L'Assemblea General de l'ONU** aprova dos **Protocols Facultatius de la Convenció sobre els Drets de l'Infant**: un sobre la participació dels infants en els conflictes armats i l'altre sobre la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització de xiquets i xiquetes en la pornografia.
- **2002:** **L'Assemblea General de l'ONU** celebra la **Sessió Especial en favor de la Infància**, una reunió en la qual es debaten per primera vegada qüestions específiques sobre la infància. Centenars de xiquets i xiquetes hi participen com a membres de les delegacions oficials, i els dirigents mundials es comprometen en un pacte sobre els drets de la infància, denominat "Un món apropiat per als infants".
- **2007:** Una reunió per realitzar un seguiment cinc anys després de la **Sessió Especial de l'Assemblea General de les Nacions Unides en favor de la Infància** finalitza amb una **Declaració sobre la Infància** aprovada per més de **140 governs**. La Declaració reconeix els progressos aconseguits i els desafiaments que queden, i reafirma el seu compromís amb el pacte en favor d'Un

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DE L'INFANT

La Convenció sobre els **Drets de l'Infant (CDI)** és el primer instrument internacional que reconeix els infants com a agents socials i com a titulars actius dels seus propis drets.

El text va ser aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 i va entrar en vigor el 2 de setembre de 1990.

Els seus 54 articles recullen els drets econòmics, socials, culturals, civils i polítics de tots els xiquets i xiquetes. La seua aplicació és obligació dels governs, però també defineix les obligacions i responsabilitats d'altres agents com ara els pares, professors, professionals de la salut, investigadors i els mateixos infants.

La CDI és el tractat internacional amb la ratificació més gran de la història. Els 193 països que l'han ratificada han de retre comptes sobre el seu compliment al Comitè dels Drets de l'Infant. Es tracta d'un comitè format per 18 experts en el camp dels drets de la infància procedents de diferents països i ordenaments jurídics.

La Convenció té dos protocols que la complementen. El protocol relatiu a la venda d'infants i la prostitució infantil, i el protocol relatiu a la participació dels infants en conflictes armats.

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DE L'INFANT

LA SEUA RAÓ DE SER: GARANTIR LA PROTECCIÓ I EL DESENVOLUPAMENT DELS INFANTS

Tot i que nombrosos països posseeixen lleis que protegeixen la infància, molts no les compleixen. Per als infants, i especialment per als grups exclosos o minoritaris, això sovint significa viure en situacions de pobresa, sense llar, sense protecció jurídica, sense accés a l'educació, en situacions d'abandó, afectats per malalties que es poden prevenir, etc.

La Convenció reconeix clarament el dret de tots els xiquets i xiquetes (menors de 18 anys) a tenir un nivell de vida adequat. És un tractat jurídicament vinculant, dit en altres paraules, de compliment obligat.

Context: La Convenció sobre els Drets dels Infants, de les Nacions Unides, es va adoptar el 1989. A finals de 1997 havia estat ratificada per tots els països, excepte Somàlia i els Estats Units, tot i que alguns estats havien formulat reserves en relació amb els articles 37 i 40 (que tracten específicament la justícia de menors). La Convenció considera infant tot individu menor de 18 anys, llevat que, en virtut de la llei que se li aplique, haja assolit abans la majoria d'edat (article 1). La Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 ja proclamava que els infants tenen dret a "atenció i assistència especials". La Convenció referma aquest principi i disposa de quina manera es poden i s'han de protegir els drets de tots els infants. És de caràcter vinculant per als estats que l'han signada.

LA CONVENCIÓ DELS DRETS DE L'INFANT

LA HISTÒRIA DE LA CONVENCIÓ

El 1959, Nacions Unides va aprovar una Declaració dels Drets de l'Infant que incloïa 10 principis. Tanmateix, allò no era suficient per a protegir els drets de la infància, perquè legalment no tenia caràcter obligatori. Per això el 1978, el Govern de Polònia va presentar a Nacions Unides la versió provisional d'una Convenció sobre els Drets dels Infants.

Després de deu anys de negociacions amb governs de tot el món, líders religiosos, ONG, i altres institucions, es va aconseguir aprovar el text final de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, adoptada i oberta a la signatura i ratificació per part de l'Assemblea General de Nacions Unides en la resolució 44/25 (20 de novembre de 1989), el compliment de la qual seria obligatori per a tots els països que la ratificaren.

La Convenció es va convertir en llei el 2 de setembre de l'any 1990, després de ser signada i acceptada per 20 països, entre ells Espanya. El 2003 l'havien signada 191 estats. Avui, la CDI ja ha estat acceptada per tots els països del món, llevat de dos: Somàlia i els Estats Units.

Guiada per la garantia de “l'interès superior de l'infant”.

LA CDI (1989)

La Convenció recull, en una sèrie d'articles, els drets que han de tenir les xiquetes, els xiquets i els joves menors de divuit anys de tot el món, tant si viuen als països rics com als països pobres, segons el seu **article 1**: “**Per als efectes de la present Convenció, s’entén per infant tot ésser humà menor de divuit anys d’edat llevat que, en virtut de la llei que li siga aplicable, haja arribat abans a la majoria d’edat**”.

La Convenció inclou, primer de tot, quatre drets que podem anomenar principals i que s’han de tenir en compte sempre que s’adopti una decisió o s’iniciï una acció que afecte els infants.

No-discriminació. Els drets recollits en la Convenció concerneixen igualment tots els infants, independentment del seu origen, sexe, religió, llengua, discapacitat, opinió o antecedents familiars (**article 2**).

Interès superior de l’infant. Quan els adults o les organitzacions prenguen decisions que afecten els infants, han de prendre en consideració com a factor principal allò que siga millor per als infants (**article 3. 1 i 3. 2**).

Dret a la vida. Tot infant té dret a la vida (**article 6. 1**).

Punt de vista del xiquet o la xiqueta. Els infants tenen dret a dir el que pensen sobre tot allò que els afecte. El que diguen ha de ser escoltat amb atenció. Quan els tribunals o altres organismes oficials prenguen decisions que els puguin afectar, han de tenir en compte què senten o desitgen els xiquets i les xiquetes (**article 12**).

LA CDI (1989):

Article 19

1. Els estats part adoptaran totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per protegir l'infant contra qualsevol forma de perjudici o abús físic o mental, tracte negligent, maltractaments o explotació, incloent-hi l'abús sexual, mentre el xiquet o xiqueta es trobe sota la custòdia dels pares, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tinga a càrrec seu.

2. Aquestes mesures de protecció haurien de comprendre, segons corresponga, procediments eficaços per a l'establiment de programes socials amb l'objecte de proporcionar l'assistència necessària a l'infant i a les persones que cuiden d'ell, així com per a altres formes de prevenció i per a la identificació, notificació, remissió a una institució, investigació, tractament i observació posterior dels casos descrits abans de maltractaments a l'infant i, segons corresponga, la intervenció judicial.

LA CDI (1989)

Drets civils i polítics: Aquests drets garanteixen que els infants siguin respectats com a persones i que puguin participar en la societat i prendre part en assumptes que siguin importants per a ells. Els drets civils i polítics, com tots els drets, també comporten deures.

Dret a un nom, a una nacionalitat i a una identitat. Des que neixen, tots els infants tenen dret a un nom i a ser ciutadans d'un país (article 7); la seua identitat, determinada per la nacionalitat, el nom i les relacions familiars, ha de ser preservada en tot moment (**article 8**).

Llibertat d'expressió. Les xiquetes i els xiquets tenen dret a expressar què pensen i senten, sempre que amb això no violen la llei ni afecten els drets d'altres persones (**article 13**).

Accés a la informació. L'infant ha de tenir accés a una informació àmplia i diversa, especialment a aquella que pugui millorar la seua vida (**article 17**).

Llibertat d'opinió, consciència i religió. Pares i mares tenen el deure de guiar els seus fills i filles, però els infants, per la seua part, tenen dret a escollir la religió i a tenir les seues opinions tan aviat com siguin capaços de decidir per si mateixos (**article 14**).

Relació amb altres persones i llibertat d'associació. Els xiquets i les xiquetes tenen dret a ser membres d'organitzacions i a participar en reunions i manifestacions pacífiques, sempre que aquestes no siguin contràries a la llei i no afecten els drets d'altres persones (**article 15**).

Intimitat. Els infants tenen dret a la intimitat personal, és a dir, no s'han d'obrir les seues cartes personals ni escoltar les seues converses telefòniques, excepte si es fa amb una autorització legal.

Tortura i tracte degradant. Cap infant ha de patir tortures ni rebre un tracte inhumà o degradant, així com tampoc pot ser condemnat a mort o a cadena perpètua (**article 37a**).

LA CDI (1989)

Drets socials, econòmics i culturals. Els xiquets i les xiquetes tenen dret a disposar d'un nivell d'atenció física, salut i protecció adients. A més del respecte de les persones cap als infants i adolescents, el compliment d'aquests drets comporta amb freqüència una aportació financera dels poders públics. **Vida quotidiana:**

Orientació per part dels pares i les mares. S'han de respectar els drets i els deures dels pares i les mares a fi de donar a l'infant, en funció de les seues capacitats, l'orientació adient per exercir els seus drets (**article 5**).

Atenció diària. La Convenció diu que els infants han de rebre cada dia una atenció apropiada. Aquest deure correspon principalment als pares i mares, però es pressuposa que els governs han de proporcionar l'ajuda adequada quan calga (**article 18**).

Únicament se separarà els infants dels seus pares quan això signifiqui un bé real per als xiquets o xiquetes. Si això ocorre, els infants, els pares i les mares i tota persona amb dret a interessar-se per ells o elles podrà acudir als tribunals perquè l'escolten.

Els infants i els seus pares i mares tenen dret a sortir de qualsevol país i entrar en el propi amb la finalitat d'aconseguir la reunificació familiar o de mantenir la relació entre pares i fills (**article 10**). En cas de necessitat, els governs han d'ajudar les parelles a satisfer les necessitats més elementals dels infants, encara que visquen en un país estranger (**article 27.4**).

LA CDI (1989)

Si els infants no poden viure en família, han de ser atesos per una altra família o en un centre d'acolliment. L'origen, la religió, la cultura o la llengua de l'infant s'han de tenir en compte a l'hora de cercar-li una nova llar (**article 20**).

Tot infant que es trobe lluny de casa seua, ja siga en un internat, en una institució o en un hospital, ha de rebre una atenció apropiada (**article 3. 3**).

Si un infant és adoptat o acollit per una família del mateix país o d'un altre, s'ha de garantir que l'adopció es realitza seguint regles estrictes, establertes per la llei, per assegurar que el resultat siga beneficiós per a l'infant (**article 21**).

Els governs han de prendre mesures per impedir que hi haja infants que surten il·legalment del país (**article 11**).

Els infants tenen dret a ser protegits contra qualsevol tipus de maltractament tant per part dels seus pares com de qualsevol persona que els tinga sota la seua responsabilitat. S'ha de preservar els infants contra qualsevol mal (**article 19**).

L'infant confiat a una família o a un centre d'acolliment té dret que es revise de forma periòdica el tracte que rep (**article 25**).

LA CDI (1989)

Salut i benestar:

Els governs han d'assegurar tant com puguen la supervivència i el desenvolupament de l'infant (**article 6. 2**).

S'ha d'ajudar els infants discapacitats a ser més independents i a poder participar de manera plena i activa en la vida diària (**article 23**).

Els infants tenen dret a gaudir de tan bona salut com siga possible. Si estan malalts, han de rebre una bona atenció sanitària que els permeta curar-se. Els infants tenen dret a viure en un entorn segur, saludable i no contaminat. Els governs han de procurar reduir la mortalitat infantil i garantir que les dones embarassades reben també una bona atenció sanitària (**article 24**).

Tot infant té dret a beneficiar-se de la seguretat social tenint en compte els recursos i les circumstàncies tant del xiquet o xiqueta com de les persones que el tinguen al seu càrrec (**article 26**).

Tot infant té dret a un nivell de vida adequat. Això correspon primordialment als pares i mares, dins de les seues possibilitats econòmiques. Si aquestes no són suficients, els governs han

LA CDI (1989)

Educació, lleure i activitats culturals:

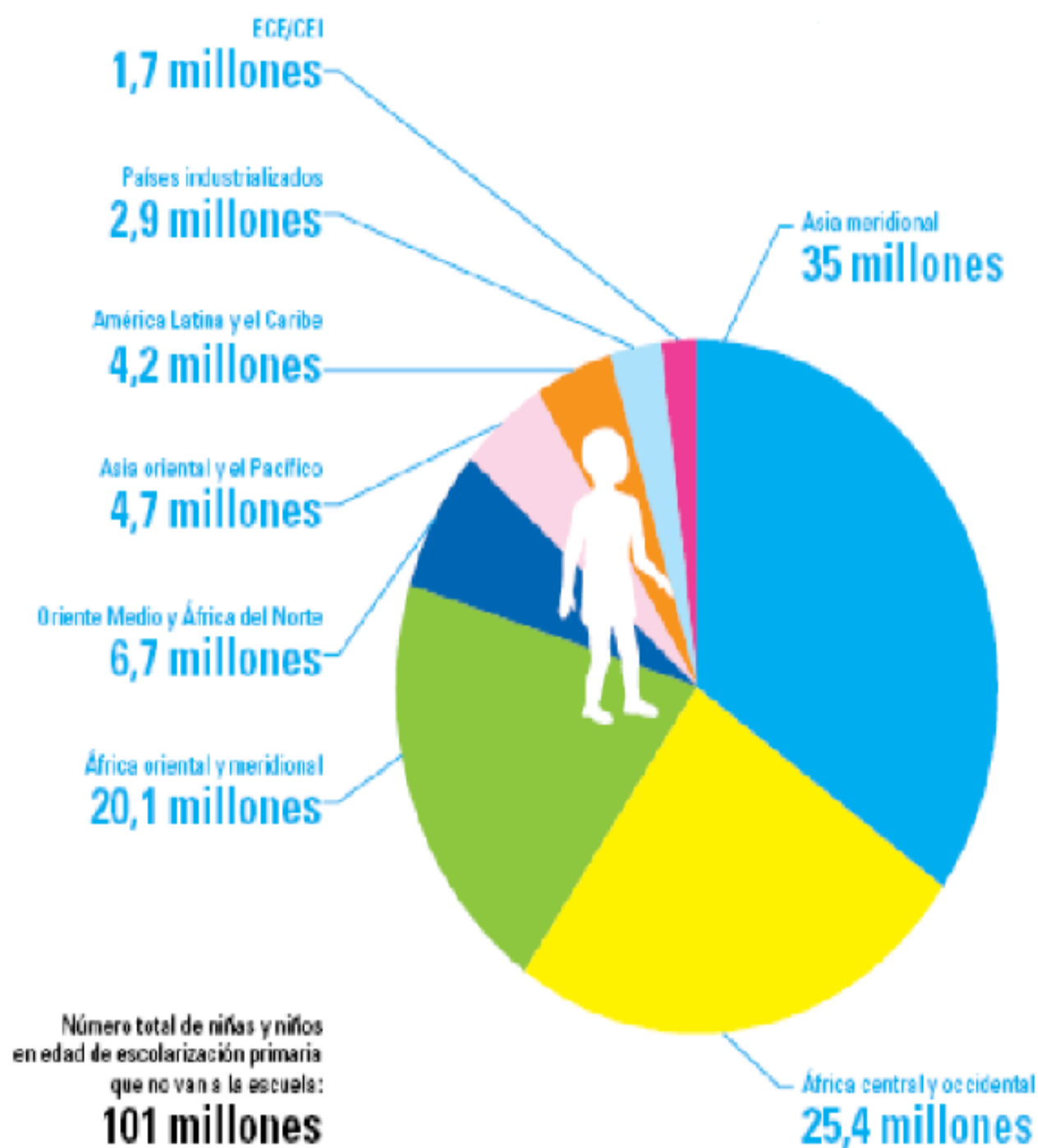
Tot infant té dret a una educació gratuïta, com a mínim fins al nivell d'educació primària. Caldrà que hi haja diferents formes d'ensenyament secundari a disposició dels xiquets i les xiquetes. A aquells i aquelles que tinguen aptituds se'ls haurà de facilitar l'educació superior. La disciplina a les escoles haurà de ser compatible amb la dignitat humana dels infants (**article 28**).

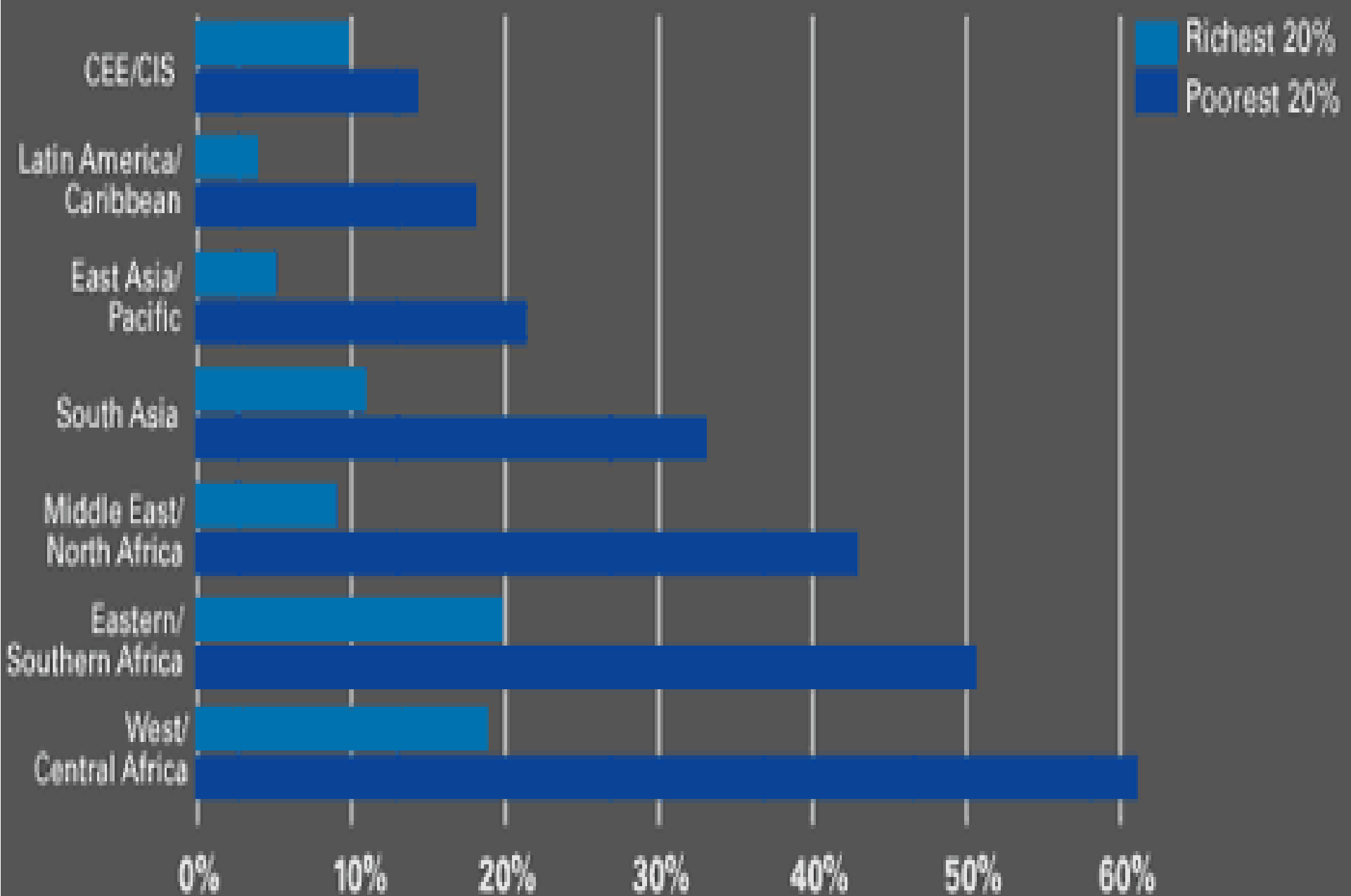
Les escoles han d'ajudar els infants a desenvolupar plenament la seua personalitat i les seues habilitats, els han de preparar per a la vida adulta, han d'infondre'ls el respecte envers els seus pares i mares, la seua llengua i els valors nacionals del país on viuen, així com el respecte envers l'entorn natural (**article 29**).

Tot infant té dret a descansar i jugar, i ha de tenir l'oportunitat de participar en tot tipus d'activitats artístiques i culturals (**article 31**).

Niños y niñas en edad de escolarización primaria que no van a la escuela, por región (2007)

Fuente: UNICEF, *Estado Mundial de la Infancia 2009*

Percentage of children out of school by household wealth quintile

Average years of education* for richest and poorest

Selected countries, 2005 or most recent year available

Poorest 20%   Richest 20%

Source: UNESCO

*Of 17-22 year olds

ALGUNES CAUSES DELS PROBLEMES EDUCATIUS EN EL MÓN EN DESENVOLUPAMENT

- Compromisos financers del deute extern que redueixen la capacitat inversora dels governs en educació.
- Falta de compromís polític dels governs amb l'educació com a prioritat per al desenvolupament.
- Inversions insuficients en educació bàsica que, en la majoria dels països, s'han estancat o disminuït des de 1990.

LA CDI (1989)

Mesures especials de protecció

Infants en situació d'excepció. Les xiquetes i els xiquets refugiats han de rebre protecció i assistència humanitària. Els governs els han d'ajudar a trobar els seus pares i mares o altres membres de la seua família (**article 22**).

La Convenció diu que els infants menors de quinze anys no poden prendre part en les guerres ni poden ser reclutats. Si es recluten joves de quinze a divuit anys, s'ha de donar prioritat a aquells de més edat (**article 38**).

Infants en conflicte amb la justícia. Els infants que tinguen conflictes amb la llei han de ser tractats com a innocents fins que no se'ls declare culpables. Han de tenir assessorament legal i ser representats per un advocat. Sempre que siga possible, s'evitarà acudir als tribunals (**article 40**).

Aquests infants han de ser tractats de manera adequada a la seua edat. Només se'ls internarà a la presó quan no siga possible una altra sentència i, en tot cas, durant el període de temps més breu que es puga. No han de ser sotmesos a tortura o a un tracte cruel; no se'ls condemnarà a mort o a cadena perpètua (**article 37**).

LA CDI (1989)

Article 22

1. Els estats part adoptaran mesures adequades per aconseguir que el xiquet o xiqueta que tracte d'obtenir l'estatus de refugiat o que siga considerat refugiat d'acord amb el dret i els procediments internacionals o interns aplicables reba, tant si es troba sol com si va acompanyat dels seus pares o de qualsevol altra persona, la protecció i l'assistència humanitària adequades per al gaudi dels drets pertinents enunciats en la present Convenció i en altres instruments internacionals de drets humans o de caràcter humanitari dels quals aquests estats siguen part.

2. A aquest efecte, els estats part cooperaran, de la manera que consideren apropiada, en tots els esforços de les Nacions Unides i altres organitzacions intergovernamentals competents o organitzacions no governamentals que cooperen amb les Nacions Unides per protegir i ajudar tot infant refugiat i localitzar els seus pares o altres membres de la família, a fi d'obtenir la informació necessària perquè es reunisca amb la família. En els casos que no es puga localitzar cap dels pares o membres de la família, es concedirà a l'infant la mateixa protecció que a qualsevol altre xiquet o xiqueta privat permanentment o temporalment del seu medi familiar per qualsevol motiu, com es disposa en la present Convenció.

LA CDI (1989)

Mesures especials de protecció

Infants sotmesos a explotació. Els governs han de protegir les xiquetes i els xiquets contra:

- La realització de treballs que puguen ser perillosos o perjudicials per a la seua salut o la seua educació (**article 32**).
- Les drogues perilloses (**article 33**).
- Els abusos sexuals (**article 34**).
- La possibilitat que siguen segregats o venuts (**article 35**).
- Qualsevol altra forma d'explotació (**article 36**).

Infants de minories o pobles indígenes. Els infants que pertanyen a minories o a pobles indígenes tenen dret a disposar de la seua pròpia vida cultural, a practicar la seua religió i a utilitzar el seu idioma (**art. 30**).

Article 23

LA CDI (1989)

1. Els estats part reconeixen que l'infant mentalment o físicament impedit haurà de gaudir d'una vida plena i decent en condicions que n'asseguren la dignitat, li permeten arribar a valer-se per ell mateix i en faciliten la participació activa en la comunitat.
2. Els estats part reconeixen el dret de l'infant impedit a rebre atencions especials i encoratjaran i asseguraran, amb subjecció als recursos disponibles, la prestació al xiquet o xiqueta que reunisca les condicions requerides i als responsables de la seua cura de l'assistència que se sol·licite i que siga adequada a l'estat de l'infant i a les circumstàncies dels seus pares o d'altres persones que el cuiden.
3. En atenció a les necessitats especials de l'infant impedit, l'assistència que es preste d'acord amb el paràgraf 2 del present article serà gratuïta sempre que es puga, tenint en compte la situació econòmica dels pares o de les altres persones que cuiden el xiquet o xiqueta, i estarà destinada a assegurar que l'infant impedit accedisca de manera efectiva a l'educació, la capacitació, els serveis sanitaris, els serveis de rehabilitació, la preparació per a la feina i les oportunitats d'esbarjo i reba aquests serveis amb l'objecte que l'infant assolisca la integració social i el desenvolupament individual, incloent-hi el desenvolupament cultural i espiritual, en la màxima mesura possible.
4. Els estats part promouran, amb esperit de cooperació internacional, l'intercanvi d'informació adequada en l'àmbit de l'atenció sanitària preventiva i del tractament mèdic, psicològic i funcional dels infants impedits, incloent-hi la difusió d'informació sobre els mètodes de rehabilitació i els serveis d'ensenyament i formació professional, així com l'accés a aquesta informació a fi que els estats part puguin millorar la seua capacitat i coneixements i ampliar la seua experiència en aquests àmbits. Sobre això, es tindran especialment en compte les necessitats dels països en desenvolupament.

LA CDI (1989):

Article 30

En els estats on existisquen minories ètniques, religioses o lingüístiques, o persones d'origen indígena, no es negarà a un infant que pertanya a aquestes minories o que siga indígena el dret que li correspon, de manera comuna amb els altres membres del seu grup, a tenir la seua vida cultural, a professar i practicar la seua religió o a emprar el seu idioma.

CONFLICTES ARMATS:

CONSEQÜÈNCIES DIRECTES QUE ELS CONFLICTES ARMATS TENEN SOBRE ELS SISTEMES EDUCATIUS

- Destrucció d'infraestructures educatives (locals-escola, material escolar...)
- Desescolarització forçosa
- Plantilles docents devastades per la mortalitat de docents
- Infants soldats en guerres de baixa intensitat desarrelats de les seues famílies i comunitats
- Conseqüències negatives que els conflictes bèl·lics tenen sobre els processos de maduració de la infància i l'adolescència

NECESSITAT D'EDUCAR LES XIQUETES.

- **Motius intrínsecs.**
- **Major força laboral/ Millora de l'economia.**
- **Menors taxes de fecunditat.**
- **Salut de les dones i les seues famílies.**
- **Transmissió intergeneracional de coneixement.**
- **Lluita contra el VIH/SIDA.**

FACTORS QUE AFECTEN L'EQUITAT DE GÈNERE EN EDUCACIÓ. DEMANDA.

Factors socioeconòmics:

- Pobresa.
- Costos directes (taxes, uniformes, transport)
- Costos alts d'oportunitat/Taxes baixes de tornada
- Necessitat de les xiquetes per a les tasques de la llar i agrícoles.
- Residència en zones remotes o poc poblades
- Oportunitats limitades d'ocupació per a graduades
- Remuneració laboral més baixa per a les dones

FACTORS QUE AFECTEN L'EQUITAT DE GÈNERE EN EDUCACIÓ. DEMANDA.

Factors culturals:

- Baix nivell educatiu dels pares
- Prioritat més baixa per a l'educació de les xiquetes
- Percepció de l'educació de les xiquetes com quelcom d'incompatible amb les creences i/o principis religiosos tradicionals
- Matrimonis i embarassos primerencs
- Paper assignat a la xiqueta/mare com a esposa i mare
- Actituds escèptiques sobre els beneficis i resultats de l'educació de les xiquetes

FACTORS QUE AFECTEN L'EQUITAT DE GÈNERE EN EDUCACIÓ. OFERTA. A

Factors politicoinstitucionals:

- **Restriccions pressupostàries.**
- **Suport públic als pobres insuficient.**
- **Inestabilitat política i polítiques educatives ineficaces.**
- **Baixa qualitat dels programes educatius.**
- **Poca adaptació dels sistemes educatius a les necessitats locals.**

FACTORS QUE AFECTEN L'EQUITAT DE GÈNERE EN EDUCACIÓ. OFERTA. B

Factors politicoinstitucionals:

- Falta d'una estratègia clara per a l'educació de xiquetes i dones.
- Falta de suport públic per a les dones en activitats científiques.
- Perspectives limitades d'ocupació.
- Escassetat d'instruments estadístics i mecanismes per a la recollida de dades, i instruments inadequats per a avaluar els progressos i formular-ne les polítiques en aquest àmbit.

FACTORS LLIGATS A L'ESCOLA. OFERTA. 1

- Taxes escolars altes .
- Baixa proporció de mestres (dones).
- Mestres no preparats/no sensibilitzats amb els problemes de gènere.
- Estereotips de gènere en currículums i llibres de text.
- Currículums escolars en conflicte amb la cultura tradicional.
- Orientació de les xiquetes/dones a camps no científics.

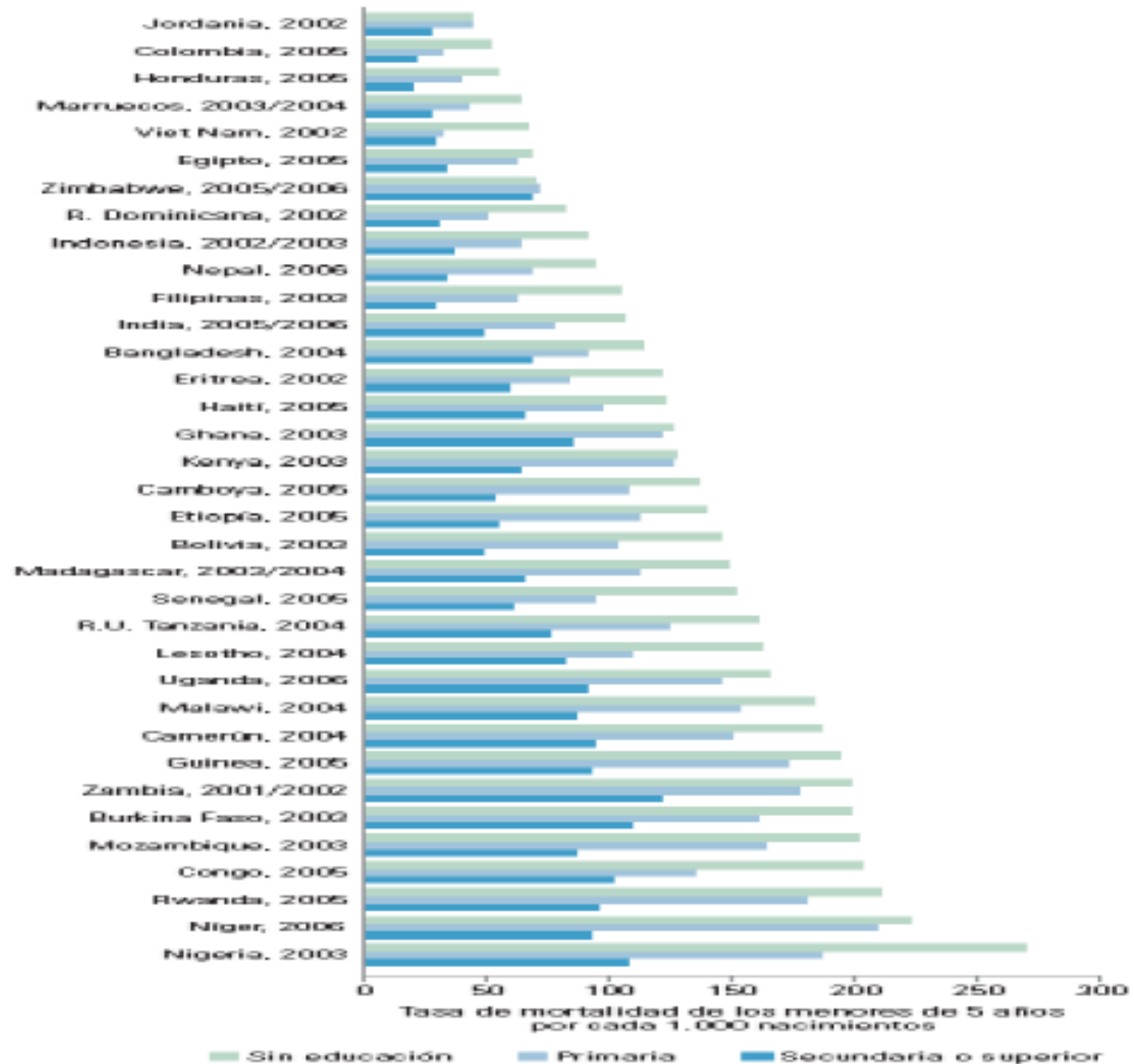
FACTORS LLIGATS A L'ESCOLA. OFERTA. 2

- Falta de comoditats o exclusió de joves embarassades i mares joves.
- Assetjament sexual i inseguretat.
- Distància de les escoles.
- Falta de cantines escolars.
- Baixa qualitat dels serveis higiènics.
- Calendari escolar incompatible amb els cicles agrícoles.

RESULTATS DE LA FALTA D'EQUITAT DE GÈNERE EN EDUCACIÓ

- Accés limitat a l'escolarització.
- Baixa matrícula femenina.
- Abandó escolar, sobretot en la pubertat.
- Baixa participació femenina en els camps científicotècnics.
- Alta proporció de dones analfabetes.
- Escasses o baixes oportunitats d'ocupació.
- Reduïda contribució femenina al desenvolupament econòmic i social dels països.
- Poder de negociació limitat de les dones.
- Absència de les dones dels processos de participació, negociació i decisió polítiques.

Gráfico 1.3: Tasa de mortalidad de los menores de 5 años por nivel de educación de la madre, en los países seleccionados, según información disponible correspondiente al año más reciente

Fuente: Macro International Inc. (2009).